Zadanie 6.

Fragmenty ustawy

Art. 196. § 1. W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się wyłącznie listy kandydatów na posłów tych komitetów wyborczych, których listy otrzymały co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów w skali kraju.

§ 2. Listy kandydatów na posłów koalicyjnych komitetów wyborczych uwzględnia się w podziale mandatów w okręgach wyborczych, jeżeli ich listy otrzymały co najmniej 8 % ważnie oddanych głosów w skali kraju.

[…]

Art. 198. Jeżeli warunku określonego w art. 196 § 1 lub 2 nie spełnią listy kandydatów na posłów żadnego komitetu wyborczego bądź któryś z wymienionych warunków spełniony zostanie przez listy kandydatów tylko jednego komitetu wyborczego, w podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się listy kandydatów komitetów wyborczych, które otrzymały co najmniej 3 % ważnie oddanych głosów w skali kraju. Listy koalicyjnych komitetów wyborczych uwzględnia się, jeżeli otrzymały co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów w skali kraju.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, Dz.U. z 2026 r. poz. 1261 (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Tabela. Wyniki wyborów do Sejmu RP z 15 października 2023 r.

Komitet wyborczy	Liczba głosów	Odsetek głosów ważnych (%)	Liczba mandatów
KW Prawo i Sprawiedliwość	7 640 854	35,38	194
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	6 629 402	30,70	157
KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	3 110 670	14,40	65
KW Nowa Lewica	1 859 018	8,61	26
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	1 547 364	7,16	18
KW Bezpartyjni Samorządowcy	401 054	1,86	0
KW Polska Jest Jedna	351 099	1,63	0
pozostałe komitety (5) łącznie	57 213	0,26	0

Na podstawie: Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 października 2023 r. o wynikach wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., Dz.U. z 2023 r. poz. 2234. KW – komitet wyborczy, KKW – koalicyjny komitet wyborczy. Wiersz „pozostałe komitety" – suma obliczona na podstawie obwieszczenia.

Zadanie 6.1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Komitet Nowa Lewica uzyskał poparcie wyższe o 1,45% od poparcia komitetu Konfederacja Wolność i Niepodległość.	**P**	**F**
2.	Gdyby komitet Nowa Lewica zgłosił listy jako koalicyjny komitet wyborczy, to przy takim samym wyniku jego listy również uczestniczyłyby w podziale mandatów.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.1
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 5.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do rysunku i danych z wykresu, dlaczego w polskich rodzinach zjawisko socjalizacji odwróconej dotyczy w szczególności umiejętności cyfrowych. W odpowiedzi uwzględnij wartości liczbowe.

.....

.....

.....

Zadanie 6.

Fragmenty ustawy

Art. 20. 1. Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, z zastrzeżeniem art. 21, która spełnia łącznie następujące wymagania:

1) prowadzi działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa;

2) może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego;

3) nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznacza na działalność, o której mowa w pkt 1;

[…]

Art. 22. 1. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4 mogą uzyskać status organizacji pożytku publicznego pod warunkiem, iż działalność o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 prowadzona jest nieprzerwanie przez co najmniej 2 lata.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm. (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Kazus.

Stowarzyszenie X zarejestrowane przed 18 miesiącami od tego czasu bez przerwy prowadzi nieodpłatne zajęcia dla dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej. Nie prowadzi działalności gospodarczej, nadwyżkę przychodów przeznacza na zajęcia, a statut spełnia pozostałe wymagania ustawy. Zarząd chce, aby stowarzyszenie już teraz uzyskało status organizacji pożytku publicznego.

Opracowanie własne.

Zadanie 6.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy stowarzyszenie opisane w kazusie może obecnie uzyskać status organizacji pożytku publicznego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do przytoczonych przepisów ustawy. W uzasadnieniu uwzględnij odpowiedni artykuł i ustęp.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.2	6.1
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 9.

Tekst. O działalności społecznej w Wielkopolsce w XIX wieku

W Poznaniu z inicjatywy lekarza Karola Marcinkowskiego wzniesiono Bazar – hotel i dom handlowy, w którym polscy kupcy i rzemieślnicy mogli prowadzić interesy i spotykać się na zebraniach towarzystw. W 1841 r. Marcinkowski założył Towarzystwo Naukowej Pomocy, które ze składek ziemian, mieszczan i duchownych finansowało stypendia dla zdolnej młodzieży. Hipolit Cegielski, nauczyciel zwolniony z pracy przez władze pruskie, otworzył sklep z narzędziami, a potem fabrykę maszyn rolniczych. Pod koniec stulecia ksiądz Piotr Wawrzyniak rozwijał spółdzielcze banki ludowe, które udzielały kredytów polskim rolnikom i rzemieślnikom. Wszyscy oni przekonywali, że w warunkach zaborów siłę narodu buduje się przez pracę, oszczędność, oświatę i samoorganizację, a nie przez zbrojne zrywy.

Opracowanie własne.

Tabela. Organizacje non-profit w Polsce według głównej dziedziny działalności w 2022 r.

Główna dziedzina działalności	%
sport, turystyka, rekreacja, hobby	24,5
ratownictwo	12,8
sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe	12,7
kultura i sztuka	12,0
edukacja i wychowanie, badania naukowe	8,9
pomoc społeczna i humanitarna	8,0
rozwój lokalny (społeczny i ekonomiczny)	7,5
ochrona zdrowia	3,3
ochrona środowiska	2,6
prawo i jego ochrona, prawa człowieka	1,5
pozostałe dziedziny	6,1

Na podstawie: GUS, Sektor non-profit w 2022 roku, Warszawa 2024, tabl. 1.2 (aktywne organizacje non-profit w 2022 r.).

Zadanie 9.1. (0–1)

Podaj nazwę nurtu działalności społecznej w XIX w., którego przykłady przedstawiono w tekście. Następnie podaj przykład współczesnej organizacji pozarządowej lub inicjatywy obywatelskiej w Polsce, która – podobnie jak Towarzystwo Naukowej Pomocy – gromadzi prywatne środki na cele społeczne.

Nazwa nurtu: .....

Przykład: .....

Zadanie 9.2. (0–1)

Na podstawie danych z tabeli sformułuj wniosek dotyczący głównych kierunków aktywności organizacji sektora non-profit w Polsce w 2022 r. W odpowiedzi uwzględnij wartości liczbowe.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	9.1	9.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 8.

Schemat. Model komunikowania

Opracowanie własne na podstawie: H.D. Lasswell, The Structure and Function of Communication in Society (1948).

Tekst. O promocji kultury za granicą

Wiele państw świadomie buduje swój wizerunek za granicą. Korea Południowa wspiera eksport muzyki popularnej i seriali, a jej ośrodki kultury, działające m.in. w Warszawie, uczą języka i organizują festiwale. Japonia od lat promuje swoją kulturę popularną, kuchnię i design w ramach strategii „Cool Japan", a Chiny tworzyły na uczelniach całego świata Instytuty Konfucjusza. Polska prowadzi za granicą Instytuty Polskie, a Instytut Adama Mickiewicza wydaje portal culture.pl. Przykład: państwowa instytucja kultury przygotowała cykl krótkich filmów o polskich kompozytorach z koreańskimi napisami i udostępniła je w popularnym serwisie internetowym z filmami. Kampania była skierowana do młodych mieszkańców Korei Południowej. Po jej zakończeniu wzrosła liczba zapisów na kursy języka polskiego w Seulu.

Opracowanie własne. Przykład kampanii jest fikcyjny.

Zadanie 8.1. (0–1)

Uzupełnij zdanie, odwołując się do schematu i do przykładu opisanego w tekście.

W opisanej kampanii nadawcą komunikatu jest ..... , a kanałem przekazu jest ..... .

Zadanie 8.2. (0–1)

Podaj nazwę pojęcia, którym J. Nye określił zdolność państwa do osiągania celów w polityce międzynarodowej dzięki atrakcyjności jego kultury, wartości i polityki – a nie przymusowi militarnemu czy gospodarczemu. Następnie wyjaśnij, jakie znaczenie ma dobry wizerunek państwa w polityce międzynarodowej.

Pojęcie: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

Zadanie 8.3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Instytucją, za której pośrednictwem Republika Federalna Niemiec upowszechnia za granicą język i kulturę niemiecką, jest

A. British Council.

B. Goethe-Institut.

C. Institut français.

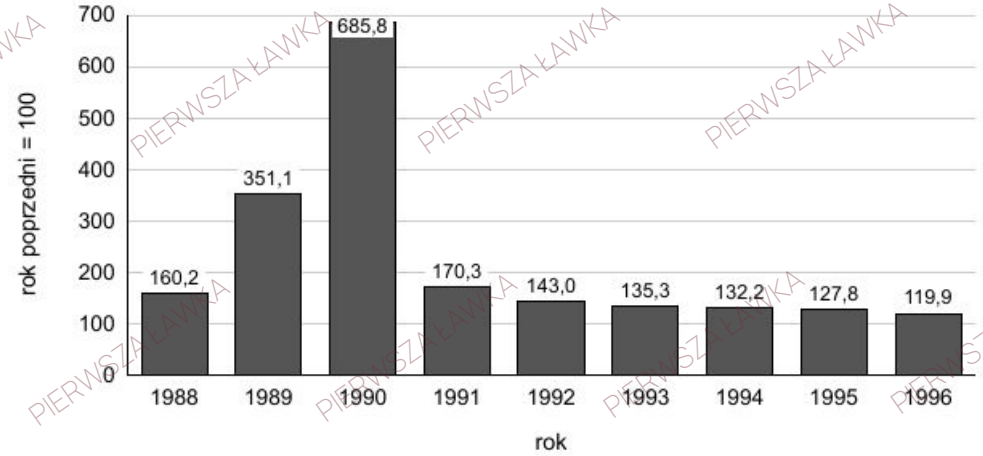
D. Instituto Cervantes.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.1	8.2	8.3
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 15.

Wykres. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce w latach 1988–1996

Na podstawie: GUS, Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 roku (dane za lata 1988–1996). Wartość 685,8 oznacza, że ceny były średnio o 585,8% wyższe niż w roku poprzednim.

Tekst. O początkach transformacji gospodarczej

W sierpniu 1989 r. uwolniono ceny żywności, co przy pustych sklepach i wysokim deficycie budżetu przyspieszyło wzrost cen. Pod koniec grudnia 1989 r. Sejm uchwalił pakiet ustaw, które od 1 stycznia 1990 r. zmieniły zasady gospodarowania. Uwolniono większość cen, wprowadzono wymienialność złotego przy stałym kursie dolara, ograniczono dotacje do przedsiębiorstw i towarów, podniesiono stopy procentowe, a wzrost płac w przedsiębiorstwach państwowych objęto wysokim podatkiem od ponadnormatywnych wynagrodzeń (tzw. popiwkiem). Przedsiębiorstwa straciły gwarancję pomocy państwa w razie strat. Program nazywano „terapią szokową", bo jego skutki – spadek produkcji, płac realnych i bezrobocie – ujawniły się bardzo szybko.

Opracowanie własne.

Zadanie 15.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powszechne uwłaszczenie w okresie polskiej transformacji polegało na

A. zwrocie dawnym właścicielom lub ich spadkobiercom mienia odebranego przez państwo po 1944 r.

B. nieodpłatnym lub symbolicznie odpłatnym przekazaniu ogółowi obywateli udziałów w majątku państwowym, np. w postaci świadectw udziałowych w narodowych funduszach inwestycyjnych.

C. przejmowaniu majątku przedsiębiorstw państwowych przez ich dyrektorów i dawnych działaczy partyjnych.

D. sprzedaży akcji przedsiębiorstw państwowych inwestorom strategicznym, także zagranicznym.

Zadanie 15.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do tekstu i danych z wykresu, jaki był związek między reformami wprowadzonymi od 1 stycznia 1990 r. a zmianami wskaźnika cen w latach 1990–1995.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.1	15.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 13.

Tabela. Dochody i wybrane wydatki budżetu państwa na 2026 r.

Wyszczególnienie	Plan na 2026 r. (mld zł)
Dochody budżetu państwa ogółem	**647,2**
podatek od towarów i usług (VAT)	341,5
podatek akcyzowy	103,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	80,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	32,0
pozostałe dochody podatkowe	22,7
dochody niepodatkowe (m.in. cło, dywidendy)	63,6
środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi	3,6
Wydatki budżetu państwa ogółem	**918,9**
w tym: obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	196,0
obrona narodowa	109,2
rodzina	97,9
obsługa długu publicznego	90,4
ochrona zdrowia	54,2
Deficyt budżetu państwa (nie większy niż)	**271,7**

Na podstawie: Ustawa budżetowa na rok 2026 z dnia 9 stycznia 2026 r., Dz.U. z 2026 r. poz. 62, art. 1 oraz załączniki nr 1 i 2.
Kwoty zaokrąglone do 0,1 mld zł; wydatki – wybrane działy klasyfikacji budżetowej.

Fragment Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 220. 1. Zwiększenie wydatków lub ograniczenie dochodów planowanych przez Radę Ministrów nie może powodować ustalenia przez Sejm większego deficytu budżetowego niż przewidziany w projekcie ustawy budżetowej.

2. Ustawa budżetowa nie może przewidywać pokrywania deficytu budżetowego przez zaciąganie zobowiązania w centralnym banku państwa.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm. (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Zadanie 13.1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Planowane wpływy z podatku od towarów i usług stanowiły ponad połowę planowanych dochodów budżetu państwa na 2026 r.	**P**	**F**
2.	Planowane łączne wpływy z podatków dochodowych (od osób prawnych i od osób fizycznych) były o ponad połowę wyższe od planowanych wpływów z podatku akcyzowego.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	13.1
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 15.

Tekst 1. O ustroju Szwajcarii

Rada Związkowa – rząd Szwajcarii – liczy siedmiu członków wybieranych przez Zgromadzenie Federalne (obie izby parlamentu obradujące wspólnie) na czteroletnią kadencję po każdych wyborach do Rady Narodowej. Parlament nie może odwołać rządu przed końcem kadencji, a rząd nie może rozwiązać parlamentu. Rada podejmuje decyzje kolegialnie. W praktyce zasiadają w niej przedstawiciele największych partii. Przewodniczący Konfederacji – wybierany co roku spośród członków Rady – jest „pierwszym wśród równych" i nie może pełnić tej funkcji dwa lata z rzędu. Zmiana konstytucji wymaga zgody obywateli w referendum. Na żądanie 50 000 uprawnionych, zgłoszone w ciągu 100 dni od ogłoszenia ustawy, przeprowadza się referendum w sprawie tej ustawy, a 100 000 obywateli może zaproponować zmianę konstytucji (inicjatywa ludowa).

Opracowanie własne na podstawie: Konstytucja federalna Konfederacji Szwajcarskiej z 18 kwietnia 1999 r., art. 138–141, 174–177.

Tekst 2. O ustroju Rosji

Prezydent Federacji Rosyjskiej jest wybierany w wyborach powszechnych na sześć lat. Określa podstawowe kierunki polityki wewnętrznej i zagranicznej państwa oraz sprawuje ogólne kierownictwo nad rządem. Przewodniczącego Rządu mianuje prezydent po zatwierdzeniu kandydatury przez Dumę Państwową; jeżeli Duma trzykrotnie odrzuci przedstawionych kandydatów, prezydent mianuje premiera i może rozwiązać Dumę oraz zarządzić nowe wybory. Duma może wyrazić rządowi nieufność, jednak prezydent może się z tym nie zgodzić; może on także w każdej chwili zdymisjonować rząd.

Opracowanie własne na podstawie: Konstytucja Federacji Rosyjskiej z 12 grudnia 1993 r. (ze zmianami z 2020 r.), art. 80, 81, 83, 111, 117.

Zadanie 15.1. (0–2)

Na podstawie obu tekstów podaj dwie różnice w relacjach między władzą wykonawczą a ustawodawczą w Szwajcarii i w Rosji.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do tekstu 1, dlaczego system polityczny Szwajcarii uznaje się za demokratyczny, mimo że rząd nie odpowiada politycznie przed parlamentem. Podaj jeden instytucjonalny warunek funkcjonowania demokracji w tym państwie.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.1	15.2
	Maks. liczba pkt	2	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 16.2. (0–1)

Wyjaśnij, jakie znaczenie dla bezpieczeństwa Polski miało podpisanie 14 listopada 1990 r. traktatu między Rzecząpospolitą Polską a zjednoczonymi Niemcami o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy.

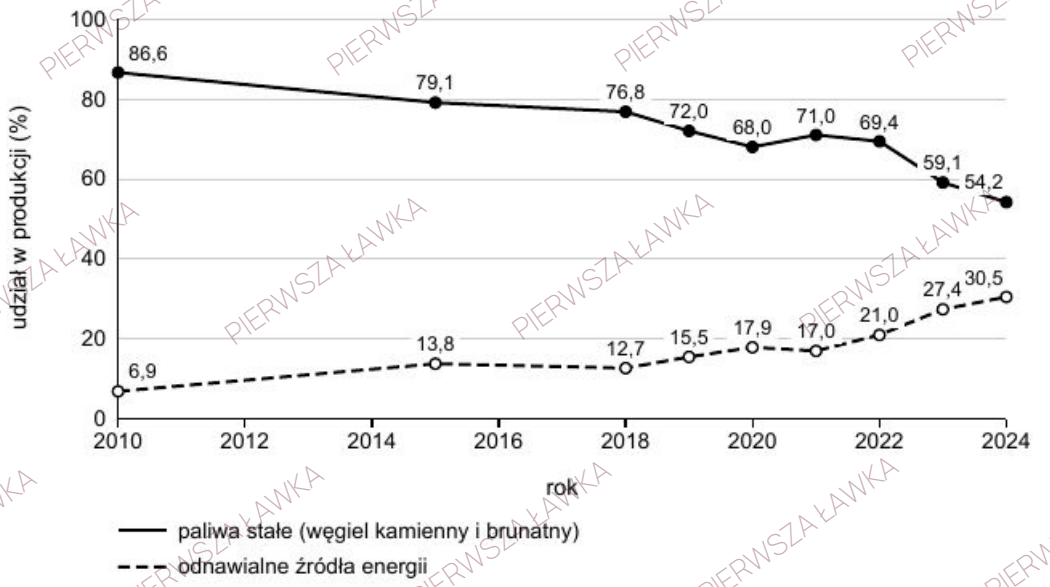
.....

.....

.....

Zadanie 17.

Wykres. Udział wybranych źródeł w produkcji energii elektrycznej w Polsce w latach 2010–2024

Na podstawie: Eurostat, Production of electricity and derived heat by type of fuel (nrg_bal_peh), dane za lata 2010–2024 (aktualizacja 2 czerwca 2026 r.). Udziały w produkcji energii elektrycznej brutto – obliczenia własne.

Tekst. O Polsce w debacie o neutralności klimatycznej

W grudniu 2019 r. Rada Europejska zatwierdziła cel osiągnięcia przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r. W konkluzjach zapisano jednak, że „na tym etapie jedno państwo członkowskie nie może, jeżeli o nie chodzi, zobowiązać się do realizacji tego celu" – była nim Polska. Polski rząd podkreślał, że transformacja musi uwzględniać różne sytuacje wyjściowe państw i być sprawiedliwa społecznie. Unia utworzyła Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a w grudniu 2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła dla pięciu polskich regionów (m.in. Śląska i Wielkopolski Wschodniej) programy o wartości ponad 3,8 mld euro – największą alokację z tego funduszu w UE.

Opracowanie własne na podstawie: Konkluzje Rady Europejskiej z 12 grudnia 2019 r. (EUCO 29/19), pkt 1; Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, komunikat z 5 grudnia 2022 r. „3,85 mld euro dla pięciu polskich regionów".

Zadanie 17.1. (0–1)

Na podstawie wykresu sformułuj wniosek dotyczący zmian w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce w latach 2015–2024. W odpowiedzi uwzględnij wartości liczbowe.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	16.2	17.1
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Matura 2027 z WOS – poziom rozszerzony, pakiet 4 arkuszy próbnych z zasadami oceniania

Podgląd pokazał 8 z 228 stron. Pełna wersja: 228 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Matura 2027 z WOS – poziom rozszerzony, arkusz próbny 4 z zasadami oceniania
- Matura 2027 z WOS – poziom rozszerzony, arkusz próbny 2 z zasadami oceniania
- Matura 2027 z WOS – poziom rozszerzony, arkusz próbny 3 z zasadami oceniania
- Matura 2027 z WOS – poziom rozszerzony, arkusz próbny 1 z zasadami oceniania

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/matura-wos-pr-2027-pakiet-4-arkuszy